

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์เอกสารหรือการวิเคราะห์เนื้อหาด้านพุทธปรัชญา ในหนังสือเรียนภาษาไทย ตอนที่ 3 การศึกษางานประพันธ์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในการวิเคราะห์นั้น ผู้วิจัยได้อาศัยพื้นฐานความรู้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งความรู้ด้านปรัชญาทั่วไป พุทธปรัชญา พุทธวิธีการสอน ตลอดจนจนวนรูปแบบและวิธีดำเนินการวิจัยของผู้ที่ศึกษาวิจัยไว้ก่อนเป็นแนวทาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาด้านพุทธปรัชญาในหนังสือเรียนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อเสนอแนวทางการถ่ายทอดพุทธปรัชญาในการสอนวิชาภาษาไทย ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

สรุปผลการวิจัย

1. จากการวิเคราะห์เนื้อหาด้านพุทธปรัชญา ในหนังสือเรียนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งหมด 6 เล่ม จำนวน 39 บทเรียน พบพุทธปรัชญาปรากฏอยู่ 33 บทเรียน มีเนื้อความที่เกี่ยวกับพุทธปรัชญาปรากฏ 111 เนื้อความ จำแนกเป็นพุทธปรัชญาด้านต่าง ๆ ดังนี้ พุทธปรัชญาด้านจริยศาสตร์ปรากฏ 98 เนื้อความ ด้านอภิปรัชญาปรากฏ 9 เนื้อความ และ ด้านญาณวิทยาปรากฏ 4 เนื้อความ ซึ่งเนื้อความบางเรื่องบางตอนได้ครอบคลุมพุทธปรัชญาหลายด้าน บางเรื่องบางตอนก็มีเนื้อหาด้านพุทธปรัชญาปรากฏซ้ำกัน และบางเรื่องบางตอนถึงแม้จะมีเนื้อหาด้านพุทธปรัชญาปรากฏอยู่แต่ไม่ค่อยชัดเจน ต้องอาศัยการพิจารณาจากข้อความ ประโยค บทบรรยาย และพฤติกรรมของตัวละครแล้วนำไปตีความและเทียบเคียงกับหลักพุทธปรัชญาหรือหลักพุทธธรรม
2. พุทธปรัชญาทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านจริยศาสตร์ อภิปรัชญา และญาณวิทยา สามารถนำไปถ่ายทอดให้แก่ นักเรียน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ มีหลายวิธีการซึ่งต้องพิจารณาตามความเหมาะสมของพุทธปรัชญาในแต่ละด้าน เช่น ด้านจริยศาสตร์ มีแนวทางการถ่ายทอด ดังนี้คือ การแสดงปาฐกถา หรือการบรรยาย การสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ การอภิปราย

การจัดกิจกรรม และการให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าทำรายงาน เป็นต้น

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์เนื้อหาด้านพุทธปรัชญา ในหนังสือเรียนภาษาไทย ตอนที่ 3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งหมด 6 เล่ม จำนวน 39 บทเรียน พบพุทธปรัชญาปรากฏอยู่ 33 บทเรียน มีเนื้อความเกี่ยวกับพุทธปรัชญาปรากฏอยู่ 111 เนื้อความ แบ่งเป็นพุทธปรัชญา ด้านจริยศาสตร์ 98 เนื้อความ ได้แก่ เรื่องความเมตตากรุณา การรู้จักกาลเทศะ ความกตัญญู ความยุติธรรม ความขยันหมั่นเพียร และความอดทน เป็นต้น ด้านอภิปรัชญา 9 เนื้อความ ได้แก่ เรื่องของไตรลักษณ์ ปฏิจจนุปบาท และเรื่องสวรรค์ เป็นต้น สำหรับพุทธปรัชญาด้านอภิปรัชญาที่ปรากฏในเนื้อหาของแบบเรียนนั้นต้องอาศัยการพิจารณาจากข้อความ ประโยค บทบรรยายและพฤติกรรมของตัวละครจากเรื่องนั้น ๆ แล้วตีความ และนำไปเปรียบเทียบกับหลักพุทธปรัชญาหรือหลักพุทธธรรม ส่วนด้านญาณวิทยาปรากฏ 4 เนื้อความ ซึ่งเนื้อความที่ปรากฏนั้นยากต่อการแยกแยะมาก ต้องอาศัยการตีความและเปรียบเทียบกับหลักพุทธปรัชญา สำหรับญาณวิทยาที่ปรากฏได้แก่ เรื่องทางเกิดของความรู้ ระดับของความรู้ และผลของความรู้ เป็นต้น ซึ่งหลักพุทธปรัชญาหรือหลักพุทธธรรมในแต่ละด้าน ถือว่ามีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์มาก โดยเฉพาะพุทธปรัชญาด้านจริยศาสตร์ถือว่าเป็นหลักพื้นฐานในการประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ประเทศใด สังคมใด หรือบุคคลใดถ้าได้ศึกษาเรียนรู้ และทำความเข้าใจหลักพุทธปรัชญาหรือหลักพุทธธรรมอย่างลึกซึ้งแล้ว นำไปเป็นหลักประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ประเทศนั้น สังคมนั้น หรือบุคคลนั้นย่อมประสบแต่ความสุข และมีความเจริญรุ่งเรืองอย่างแน่นอน

แนวทางการถ่ายทอดพุทธปรัชญา มีอยู่หลายแนวทางซึ่งขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของพุทธปรัชญาในแต่ละด้านดังนี้ ด้านจริยศาสตร์ มีแนวทางการถ่ายทอดได้แก่ การแสดงปาฐกถาหรือการบรรยาย การสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ การอภิปราย การจัดกิจกรรม และการให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าทำรายงาน ด้านอภิปรัชญา มีแนวทางการถ่ายทอดได้แก่ การแสดงปาฐกถาหรือการบรรยาย การถ่ายทอดแบบตั้งปัญหา การอภิปราย และการจัดกิจกรรม ด้านญาณวิทยา มีแนวทางการถ่ายทอดได้แก่ การแสดงปาฐกถาหรือการบรรยาย การอภิปราย การจัดกิจกรรม การให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าทำรายงาน และการให้ผู้เรียนทดลองทำด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การถ่ายทอดพุทธปรัชญาในการสอนวิชาภาษาไทย ครูผู้สอนควรจะศึกษาและทำความเข้าใจกับเนื้อหาด้านพุทธปรัชญาที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อจะได้เลือกแนวทางการถ่ายทอดพุทธปรัชญาไปใช้ในการสอนวิชาภาษาไทยให้นักเรียนได้ถูกต้องเหมาะสมต่อไป

1.2 ครูผู้สอนควรจะศึกษาเนื้อหาด้านพุทธปรัชญา จากหนังสือหรือเอกสารที่เกี่ยวกับพุทธปรัชญาหรือหลักพุทธธรรมโดยตรงให้มากเพื่อให้มีความรู้กว้างขวางและสามารถนำไปถ่ายทอดให้นักเรียนต่อไป

1.3 การสอนวิชาภาษาไทย ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรนำเอาเนื้อหาด้านพุทธปรัชญาที่ปรากฏไปถ่ายทอดหรือชี้แจงให้นักเรียนได้รับรู้ให้มาก ด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่ถูกต้องเหมาะสม และการสอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ไม่จำเป็นต้องศึกษาตามแบบฆราวาสทั้งหมด เพราะจุดมุ่งหมายของหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มุ่งที่จะให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจหรือแตกฉานในหลักพุทธธรรมเป็นสำคัญ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 ควรมีการวิจัยเนื้อหาอื่น ๆ ในหนังสือเรียนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอนต่อไป

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับพุทธวิธีสอนโดยตรง เพื่อจะได้นำแนวทางการสอนนั้นไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย

2.3 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาด้านพุทธปรัชญา และเสนอแนวทางการถ่ายทอดพุทธปรัชญา ดังนั้นหากมีการศึกษาเพิ่มเติมโดยทดลองการสอนจริงหรือปฏิบัติจริงตามแนววิธีการวิจัยครั้งนี้ คงจะเป็นประโยชน์ยิ่งขึ้น